

Makroekonomie

Matériál č. 5

Bankovní soustava, Monetární politika,
Centrální bank, Fiskální politika

Obsah

- Bankovní soustava
- Centrální banka – nástroje, funkce
- Monetární politika
- Měnový kurz a druhy
- Fiskální politika a státní rozpočet
- Laferova křivka

ČSOB BANKOVNÍ SYSTÉM (soustava)

Bankovní soustava je rozhodující složkou *finančního systému* a představuje souhrn všech bankovních institucí v daném státě a uspořádání vztahů

Bankovní systém se zpravidla skládá z:

- A Centrální banky
- B Komerčních (obchodních) bank:
- C Sekundární finanční instituce: pojišťovny, stav spoř., penzijní fondy.....

(používání fin. Prostředků je omezeno zákonem)

Skladba je odlišná v různých zemí

1) Jednostupňový bankovní systém

Var. 1- spojení fce CB a komerčních bank

Var. 2 (hybridní)

existuje CB, která vykonává i funkci obch. bank, ale existují i čistě obchodní banky, které CB řídí. (ČSSR - Spořitelna)

2) Dvoustupňový bankovní systém

odděleno centrální od obchodního bankovníctví, centrální banka až na výjimky neprovádí činnosti, které spadají do působnosti obchodních - neposkytuje např. hypotéky (v ČR)

3) Třístupňový bankovní systém

existuje
Centrální banka nadnárodní (např. ECB)
Centrální banka národní
Obchodní banky

(GER, FRA, SK....)

Obchodní (komerční) banky v ČR

Obchodní Banka je finanční instituce poskytující klientům finanční služby mezi ,které zejména patří provádění platebního styku, přijímat vklady či poskytovat úvěry, devizový styk atd.

- Právnícká osoba;
- a. s.
- Vstupní kapitál min. 500 mil. Kč

Musí mít bankovní licenci od ČNB

Činnost je upravena v zákonu o bankách a opatřeními ČNB

Monetární politika

(měnová politika)

Politika ovlivňování ekonomiky prostřednictvím peněžní trhu

Řídí množství peněz v ekonomice

MP provádí obvykle CB

Hlavní cíl CENTRÁLNÍ BANKY je cenová stabilita

Různé cíle monetární politiky

- 1) Prostřednictvím pen. trhu ovlivnit AD
- 2) Udržením konstantní nab. pen ovlivnit P
- 3) Regulací nabídky domácí a cizí měny ovlivnit platební bilanci a kurz domácí měny (Kč).

Centrální banka

Posláním CB je provádět MP v součinnosti s vládou, avšak na vládě je relativně nezávislá.

Míra nezávislosti je různá podle zemí

Cílem CB není max. zisku.

Vydává přímo peníze do oběhu a nepřímo ovlivňuje množství úvěrových peněz v oběhu

Hlavní funkce CENTRÁLNÍ BANKY

- ☑ Je emitentem státní měny (mince a bankovky)
- ☑ Je bankou KB (regulace bankovního systému)
- ☑ Řídí platební styk a zúčtování mezi bankami (clearingové (zúčtovací) centrum ČNB)
- ☑ Je bankou veřejných institucí (vede účty vlády a dalších orgánů státu – spravuje dluh, poskytuje úvěr vládě)
- ☑ Spravuje devizové rezervy země
- ☑ Poskytuje úvěry Komerčním bankám

BANKOVKY TISKNE Státní fiskální cenin

Odpovědnosti Produkty Technický tým Aktuální Kariéra Kontakt

Nabízené produkty

devizové rezervy ČR ČNB

Devizové rezervy - struktura

29. únor 2024

v mil. USD

Předběžná data

A. Stav devizových rezerv	144996,75
(1) Devizové rezervy (v konvenčních měnách)	118690,31
(a) Cenné papíry	112801,47
Z toho: zahraniční emise emitentů se sídlem v tuzemsku	
(b) Depozita	5888,84
(i) v jiných centrálních bankách, u BIS a IMF	5404,16
(ii) u bank se sídlem v tuzemsku	0,00
Z toho: umístěno v zahraničí	0,00
(iii) u bank se sídlem v zahraničí	484,69
Z toho umístěno v tuzemsku	0,00
(2) Rezervní pozice u IMF	735,51
(3) SDR	3394,65
(4) zlato (včetně zlatých depozit, případně zlata ze swapových operací)	2224,97
-- objem v mil. trojských uncí	1,09
(5) Ostatní rezervní aktiva (specifikace)	19901,31
-- finanční deriváty	0,00
-- půjčky nebankovním subjektům nerezidentům	
-- ostatní (bankovky a kolaterály v reverzních repo-operacích)	19901,31
B. Ostatní devizová aktiva (specifikace)	466,62
-- cenné papíry nezahrnuté do oficiálních rezervních aktiv	230,08
-- depozita nezahrnutá do oficiálních rezervních aktiv	9,41

Centrální banka

státní banka, zřízena parlamentním zákonem. Jejím z hlavních úkolů je regulace nabídky peněz. K tomu využívá nástroje.

Bilance centrální banky

Vyjadřuje majetek banky (Aktiva) a zdroje jeho krytí (Pasiva)

Aktiva

- Vládní cenné papíry
- Devizové rezervy
- Úvěry poskytované komerčním bankám
- Ostatní pohledávky CB
- Půjčky poskytované veřejným institucím
- Ostatní

Pasiva

- Oběživo v oběhu
- Rezervy komerčních bank
- Vklady veřejných institucí a bank na účtech CB
- Ostatní

Nástroje CB

Omezují samostatnost rozhodování bank

Přímé (administrativní)

- Pravidla likvidity (kapitálovou přiměřenost banky)
 - Představuje minimální výši kapitálu, kterou musí banka vzhledem k objemu a rizikovosti svých obchodů udržovat. BASEL I - III
- Úrokové limity (úrokový strop)
- Úvěrové limity (max objem úvěrů co mohou poskytnout)
- Povinné vklady (od soukr. bank do CB)
- Ostatní
 - administrativní omezení přílivu pen. ze zahr. (Evropské fondy přeměna EUR na CZK přes účet centrální banky)
 - doporučení centrální banky

Nepřímé (plošně působící na celý BS.)

1. Operace na volném trhu – nákup a prod. CP (obvykle dluhopisů, deviz např. EUR, USD) s cílem snížit nebo zvýšit peněžní zásobu (likviditu)

(dvoutýdenní repo operace)

2. Diskontní (úrokové sazby) (2T repo sazba, diskontní, lombardní)

Diskontní sazba - CB může KB poskytovat úvěry za disk - dnes už se neděje)

Dnes nejdůležitější je 2t repo sazba – repo operace

3. Povinné minimální rezervy (PMR)

(Komerční banka musí držet u CB jako rezervu určité % z jejich primárních vkladů)

Repo operace

ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry.

Po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce zvýšenou o dohodnutý úrok (repo sazba).

2týdny (úročení 2T Repo sazba)

PRIBOR – (Prague Inter.Bank Offered Rate)

- je pražská mezibankovní nabídková sazba. Jedná se o úrokovou sazbu, za kterou si banky navzájem poskytují úvěry na českém mezibankovním trhu

- (v současné době je to prům. 6 Bank)

12.04.2021			06.04.2022			06.04.2023			28.03.2024		
Termín	PRIBID	PRIBOR	Termín	PRIBID	PRIBOR	Termín	PRIBID	PRIBOR	Termín	PRIBID	PRIBOR
1 den		0,26	1 den		5,00	1 den		7,00	1 den		5,75
7 dní		0,28	7 dní		5,03	7 dní		7,02	7 dní		5,77
14 dní		0,29	14 dní		5,06	14 dní		7,04	14 dní		5,79
1 měsíc		0,31	1 měsíc		5,10	1 měsíc		7,11	1 měsíc		5,79
2 měsíce		0,33	2 měsíce		5,21	2 měsíce		7,17	2 měsíce		5,71
3 měsíce		0,36	3 měsíce		5,30	3 měsíce		7,18	3 měsíce		5,61
6 měsíců		0,43	6 měsíců		5,51	6 měsíců		7,19	6 měsíců		5,23
9 měsíců		0,51	9 měsíců		5,58	9 měsíců		7,20	9 měsíců		4,90
1 rok		0,56	1 rok		5,63	1 rok		7,19	1 rok		4,59

Česká národní banka (ČNB)

- Postavení je dáno ústavou a zákonem o ČNB
- Hlavním cíl ČNB je **PÉČE O CENOVOU STABILITU**
- Dalším cílem je péče o **FINANČNÍ STABILITU** - dohled nad finančním trhem – bank + kap + staveb spoř apod.
- Pokud není ohrožen hlavní cíl podporuje politiku vedoucí k hospodářskému růstu
- Řídící orgán bankovní rada (7 členů)
- Guvernér, dva více guvernéři, 4 členové-
- Jmenování na 6 let max. 2krát, jmenuje je a odvolává je prezident ČR

Hlava šestá Česká národní banka

Článek 98

(1) Česká národní banka je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je **péče o cenovou stabilitu**, do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona.
(2) Postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.

Hlava sedmá Územní samospráva

Článek 99

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.

Článek 100

(1) Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, které mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správní obvody.
(2) Obec je řízena součástí vyššího územního samosprávného celku.
(3) Vyhodit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.

Článek 101

(1) Obec je samostatně správním zvláštním územím.

MAKROBEZŘETNOSTNÍ POLITIKA

Cílem MP je:

Zvýšit odolnost finančního systému prostřednictvím omezování vzniku rizik.

Uplatňuje ji ČNB Nástroje makrobezpečnostní politiky uplatňované v ČR:

- Proticyklická kapitálová rezerva
- Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika
- Bezpečnostní kapitálová rezerva
- Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním hypoték

Nástroje makrobezpečnostní politiky uplatňované v ČR:

- Proticyklická kapitálová rezerva

Rezerva se tvoří z důvodu rizik spojeným finančním cyklem (HC) - polštář ke krytí ztrát. 0,5 %

- Kapitálová rezerva ke krytí systémového rizika

Rezerva se tvoří z důvodu systémového rizika tzn. význam velkých bank v bank systému (např. ČSOB, KB...) 3 %

- Bezpečnostní kapitálová rezerva

Rezerva slouží k uchování kapitálu banky - 2,5 % z celkového objemu kapitálu

- Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním Hypoték
Např.
Výše úvěru k hodnotě zajištění
Poměru výše dluhu a možnosti splácení vzhledem k příjmům.

EXANZIVNÍ MP - zvyšování nabídky peněz

Exp MP v krátkém období → Yr ; ↓ u ; ↑ P

Exp MP v dlouhém období → ↑ P

SNIŽOVÁNÍ MP - snižování nabídky peněz

Res MP v krátkém období → ↓ Yr ; ↑ u ; ↓ P

Res MP v dlouhém období → ↓ P

Monetarizace aktiv

CB mění peníze na straně pasiv (vklady a měnu) v aktivní peníze.

• Přímá cesta – nákup CP a tím se dostanou peníze do ek

• Nepřímá cesta – změna úvěrových peněz v soukromém bank sektoru prostřednictvím úrokové míry - snížení i povede k tomu že si lidé budou více půjčovat

Demonetarizace - je opačný postup

Formy monetární politiky

Aktivistická měnová politika

Forma měnové politiky kdy by se chování měnové politiky mělo přizpůsobovat cyklickému vývoji ekonomiky - dle HC

Měnová politika stálého pravidla –

transparentní MP (jasně viditelná)

Např. Stabilní tempo růstu peněžní zásoby způsobí nízký růst cenové hladiny (Freidmen)

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

Cílování inflace (srozumitelnost pro veřejnost)

Druhy monetární politiky

Expanzivní MP - Zvyšování peněžní zásoby (expanzivní MP) více peněz do ek

-Cenné P (dluhopisy) - nákup dluhopisů

-Úrokové sazby (repo) - snížení úrok sazeb CB

-PMR - snížení PMR

Atd.

Restriktivní MP - Snižování peněžní zásoby

Opak exp např. zvyšování úrokových sazeb CB repo

Systém měnových kurzů

Měnový kurz je hodnota cizí měny vyjádřená v domácí měně 25,3 CZK/EUR

Posílení měny (z 27 na 24 CZK/EUR)

Za zahraniční měnu platíme méně jednotek domácí měny

Dopad : dobré pro importéry, lidi na dovolených v zahr., nevýhodné pro export

Oslabení měny (z 24 na 27 CZK/EUR)

Za zahraniční měnu platíme více jednotek domácí měny

Dopad : dobré pro Exportéry a nevýhodné pro import

Systém měnových kurzů

Devizy - bezhotovostní peněžní prostředky v cizí měně.

Valuty - hotovostní formou peněz v cizí měně (bankovky a mince cizí měny)

Volatilita kurzu – kolísavost kurzu

(https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-czk.en.html)

Druhy(režimy) měnových kurzů

• Pevný (fixní) měnový kurz

• Pružný (plovoucí) měnový kurz (floating)

Druhy(režimy) měnových kurzů

Pružný měnový kurz (floating) – měnový kurz se stanovuje na základě nabídky a poptávky na trhu dané měny

-CB intervnuje v nejnutejších případech (velké výkyvy kurzu)

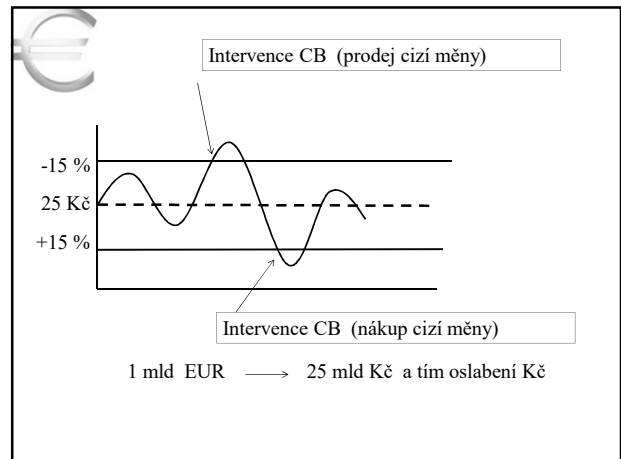
Pevný (fixní) měnový kurz- udržování fixního měn. kurzu často v předem stanoveném rozmezí kolem určité výše kurzu - např. kurz je 25 Kč/EUR +/- 15 % rozmezí

- Centrální banka intervnuje vždy při opuštění kurzu pásma (nakupuje či prodává EURA)

Pokud bude chtít ČNB oslabit měnu (CZK) co by měla udělat ?

- a) Snížit daně
- b) Prodat cizí měnu z měnových zásob
- c) Zvýšit povinné minimální rezervy
- d) Koupit cizí měnu (EUR) do měnových zásob
- e) Zpřísnit pravidla na poskytování hypoték
- f) Nakupovat více koblížků

Pevný (fixní) měnový kurz

Devalvace - pokles nominálního měnového kurzu

Revalvace - růst nominálního měnového kurzu

Volný (flouting) měnový kurz (Kč)

Apresiasi – posílení měny 27 → 25 Kč

(dobrá pro importéry)

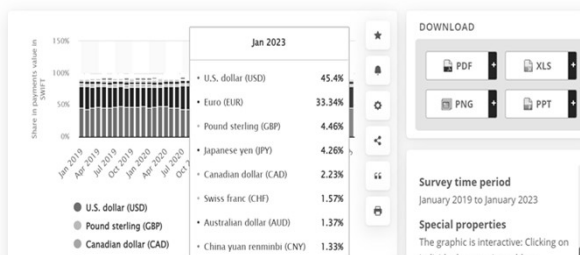
Depreciace - oslabení měny 25 → 27 Kč

(dobrá pro exportéry)

Které 3 měny se nejvíce využívají na světě k obchodu?

Most used currency in the world for international payments in SWIFT from January 2019 to January 2023, based on share in total transaction value

Jaké měny se využívaly před EUREm v uvedených státech?

a) Německo

b) Francie

c) Itálie

Jaké měny se využívaly před EUREm v uvedených státech?

a) Německo

b) Francie

c) Itálie

NEUTRALITA PENĚŽ

Změnou množství peněz v oběhu lze jen krátkodobě působit na Yr (PRODUKT), v dlouhém období dojde k přizpůsobení cenové úrovně (inlace), která vrátí produkt na původní úroveň

Kvantitativní rovnice peněz

Peníze slouží jako prostředek nákupu statků a služeb při dané rychlosti obratu jedné peněžní jednotky

$$M \cdot V = P \cdot Y_r$$

Kupní síla peněžní jednotky je dána vztahem M/P. V...kolik koupí a prodajů zprostředkuje v určitém období jedna peněžní jednotka

Zvýšení nominální hotovosti M vede k přebytku kupní síly nad reálnou úrovní produktu

Fiskální politika

Fiskální politika

Politika, která k ovlivňování ekonomiky využívá specifický systém veřejných financí.

Kdo FP provádí **VLÁDA**

Cíl

- úroveň zaměstnanosti
- ekonomický růst
- cenovou stabilitu

Bezprostřední cíle fiskální politiky

ovlivňování a regulace

(AD) (např. příjmy domácností)

(AS) (např. náklady firem)

System veřejných financí se skládá

Soustava veř. rozpočtů, které představují tvorbu a použití centralizovaných pen. fondů vládou, veřejnou správou... a to za určitou dobu.

- Státní rozpočet (hlavní nástroj)
- Územní rozpočty (municipální rozpočty)
- Mimorozpočtové fondy (pro přesně vymezený účel)
(Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond životního prostředí, Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie, SZIF)
- Finance státních a národních podniků

Funkce fiskální politiky

A) Alokační funkce

- Zabezpečení produkce veřejných statků
(bezpečnost, vzdělání, obrana...)

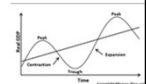

B) Přerozdělovací funkce

(nástroj regulace nerovnosti mezi občany – přerozděluje prostředky od vysoce příjmových skupin k nízké příjmovým)

C) Usměrnování ekonomického vývoje (stabilizační funkce – stabilizuje ekonomiku např. v

Recesi podporuje zvyšováním G)

Státní rozpočet

Centralizovaný peněžní fond,
Má povahu bilance tzn. příjmů a výdajů

- ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY
- ROZPOČTOVÉ VÝDAJE

Rozpočtové příjmy

- Daně - přímé - nepřímé
- Sociální pojištění (platby daňového charakteru)
- Cla
- Přijaté úroky z pronájmu stát. majetku
- Splátky z poskytnutých úvěrů
- Další příjmy založené na snížení aktiv vlády (privatizace – prodej státního majetku)
- Přijaté dotace (EU)
- Ostatní příjmy

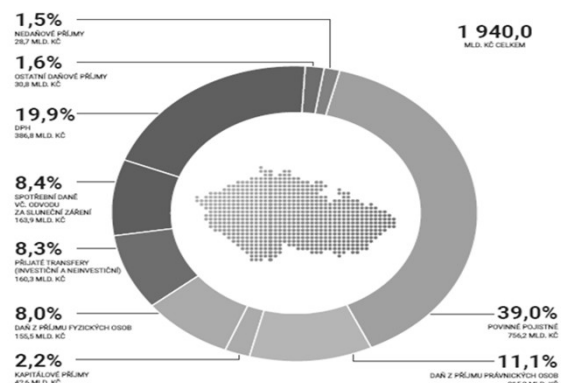
Daně

Přímé daně – platí se v návaznosti na objem důchodu či majetku (osobní důchodové daně - dan z příjmů FO , daně z majetku - Darovací daň)

Nepřímé daně – započítávají se do cen statků a služeb a jsou odvedeny prodávajícími (DPH, Spoř. Daň)
je zde rozdíl mezi plátcem a poplatníkem

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU V ROCE 2024 V MLD. KČ A V % CELKOVÝCH PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Výše daňových příjmů je dána

a) volbou daňového systému a jeho struktury

(progresivní systém zdanění či rovná daň)

b) volbou daňové intenzity, t.j. stupně daňového zatížení tzn. Daňová kvóta

PROGRESIVNÍ SYSTÉM ZDANĚNÍ

Systém ve kterém s růstem příjmu dochází k růstu míry zdanění.

Zdanitelná mzda		Záloha	Ze zdanitelné mzdy přesahující
Od Kč	Do Kč		
0	10 100	12%	
10 100	18 200	1 212 Kč+19%	10 100 Kč
18 200	27 600	2 751 Kč+25%	18 200 Kč
27 600	a více	5 101 Kč+32%	27 600 Kč

Daňová kvóta

Podíl daní na hrubém domácím produktu

Podíl HDP přerozdělovaný prostřednictvím veřejných rozpočtů

•jednoduchá daňová kvóta - (daně/HDP)

•složená daňová kvóta – (daně + pojistné) / HDP

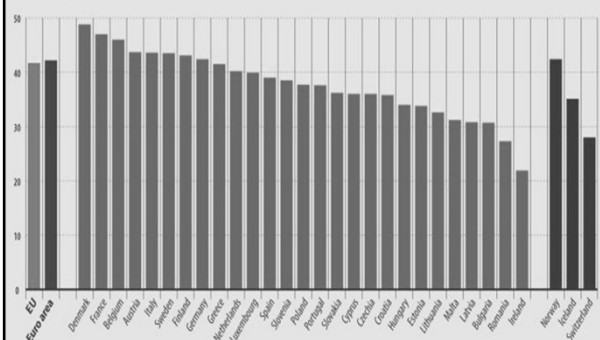
Který stát má v EU nejvyšší daně?

HLASUJTE ZDE

<https://www.mentimeter.com/app/presentation/al9jpjiiifx8yjunjyqtjd9bas5s161rs/r813k8iezxxk4/edit>

Revenue from taxes and social contributions, 2021

(% of GDP)

ec.europa.eu/eurostat

Country	2022
EU 27	41.7
euro area	42.2
Denmark	48.8
France	47.0
Belgium	46.0
Austria	43.7
Italy	43.6
Sweden	43.5
Finland	43.1
Germany	42.4
Greece	41.5
Netherlands	40.2
Luxembourg	39.9
Spain	39.0
Slovenia	38.5
Poland	37.7
Portugal	37.6
Slovakia	36.2
Czechia	36.0
Croatia	35.8
Hungary	34.0
Estonia	33.8
Lithuania	32.6
Malta	31.2
Latvia	30.8
Bulgaria	30.7
Romania	27.3
Ireland	21.9

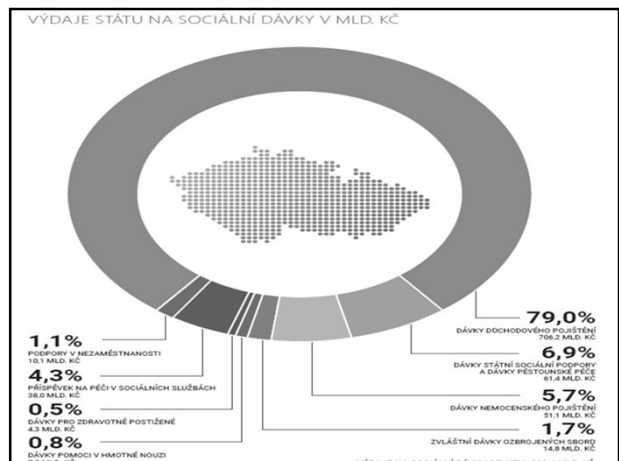
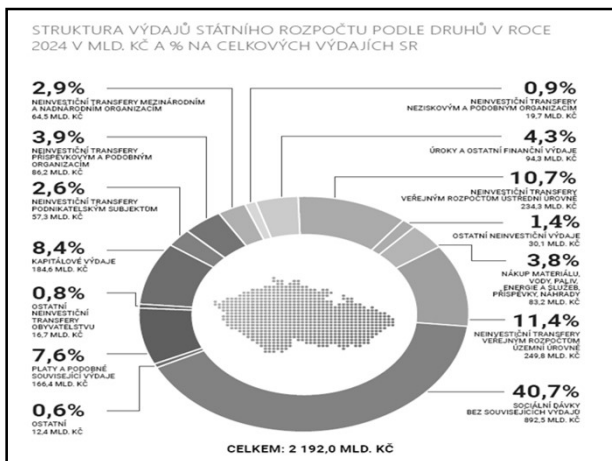
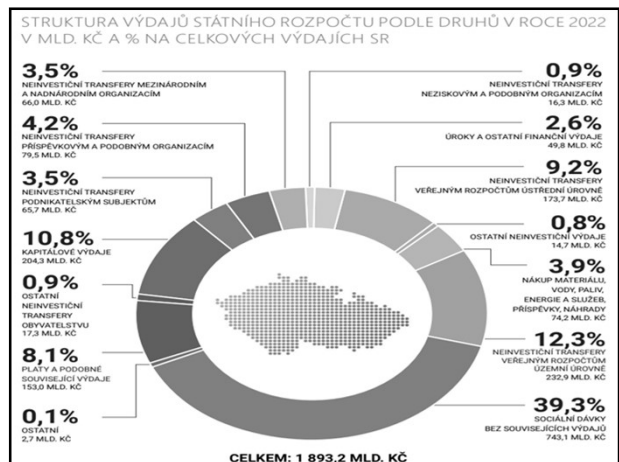
Rozpočtové výdaje

- Transfery (platby sociálního charakteru za které stát nedostane protihodnotu) (cca 40 %)
- Vládní nákupy statků a služeb (běžné a investiční výdaje jednotlivých kapitol – policie, doprava...)
- Dotace
- Vyplácený úrok ze státního dluhu
- Subvence podnikům
- ostatní

Mandatorní výdaje

Povinné výdaje, které stát musí zaplatit dle zákonů.
(Transfery ..)

CO JE TO DEFICIT STÁTNÍHO ROZPOČTU?

Rozdíl mezi příjmy a výdaji SR představuje SALDO SR

Přebytkové (aktivní) = (PŘ SR > VÝD SR) přebytek SR

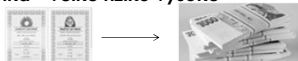
Deficitní (pasivní) = (PŘ SR < VÝD SR) deficit SR

Deficit SR je pokud příjmy SR jsou menší než výdaje SR

Vyrovnané hospodaření = (PŘ SR = V SR)

Financování deficitu SR

- Z přebytků z minulých let
- Půjčkami od státních organizací a institucí
- Půjčkami na finančních trzích od mezinárodních institucí (EIB, MMF, EU)
- **Vydáváním státních dluhopisů (nejčastější)**
(kupují je – domácí subjekty (nižší zadlužení) nebo zahraniční (větší zadlužení))
(mohou být buď v Kč nebo v EUREch eurobondy)
- Monetizací deficitu : vydané státní dluhopisy koupí na primárním trhu centrální banka - velké riziko vysoké inflace (v ČR zakázané).

Saldo státního rozpočtu ČR v mld. Kč

SROVNÁNÍ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU 2018—2024 V MLD. Kč

UKAZATEL	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SK	2022 SK	2023 SK	2024 SR	ROZDÍL 2024 SR -2023 SR
Příjmy státního rozpočtu	1 403,9	1 523,2	1 475,5	1 487,2	1 624,4	1 914,1	1 940,0	25,9
Výdaje státního rozpočtu	1 401,0	1 551,7	1 842,9	1 906,9	1 984,8	2 202,6	2 192,0	-10,6
Saldo státního rozpočtu	2,9	-28,5	-367,4	-419,7	-360,4	-288,5	-252,0	36,5

Státní dluh ČR

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-statniho-dluhu/statistiky/struktura-a-vyvoj-statniho-dluhu/>

Využití přebytku SR

- splácení dluhu.
- tezaurace - přeměna přebytku v poklad - přebytek se ponechává na kontě centrální banky

Problém při financování def. SR

Odčerpávání zdrojů soukromých subjektů, které mohly být použity na domácí investice.

Státní dluh

Vzniká kumulací (načítáním) deficitu SR

Veřejný dluh

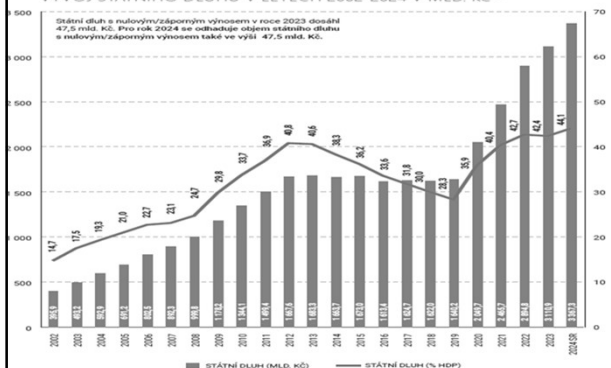
Vzniká kumulací deficitu veřejných financí.

Dluh se vyjadřuje absolutně nebo podílem na HDP

Saldo státního rozpočtu ČR v mld. Kč

VÝVOJ STÁTNÍHO DLUHU V LETECH 2002-2024 V MLD. Kč *

Maastrichtská (konvergenční) kritéria - fiskální

1. Kriterium veřejného deficitu

znamená, že poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách nepřekročí 3 %,

2. Kriterium hrubého veřejného dluhu

znamená, že poměr veřejného vládního dluhu v tržních cenách k hrubému domácímu produktu nepřekročí 60 %

Skutečný rozpočet (skutečné saldo SR) - skutečně naměřené příjmy a výdaje

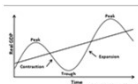
Skutečný rozpočet = (strukt. složka + cykl. složka)

Strukturální rozpočet (strukturální saldo SR)

Vzniká v důsledku konkrétní aktivní fiskální politiky realizované vládou

(příjmy - např. daň systém, výdaje vlády- dálnice, důchodci)

Cyklický rozpočet - jeho vývoj vyjadřuje vliv cyklického vývoje

Strukturální saldo ČR

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/mf-zlepsuje-predikci-salda-verejnych-fin-43512>

STÁTNÍ ROZPOČET A HOSPODÁŘKÝ CYKLUS

Jeho vývoj vyjadřuje vliv cyklického vývoje

- v expanzi realizovat přebytkový státní rozpočet.
- v recesi realizovat deficitní státní rozpočet

DLOUHODOBĚ BY SE MĚLY DEF A PŘEB VYROVNAT

Formy fiskální politiky

Automatické (vestavěné) stabilizátory
nástroje fungující samočinně aniž by vláda přijala zvláštní rozhodnutí

- a) Progresivní zdanění příjmů
- b) Podpora nezaměstnanosti

Nástroje působí proticyklicky- v dobách recese snižují neg. dopady na ekonomiku, v obdobích expanze ekonomiku brzdí.

(vyrovnávají kolísání ekonomiky z obou stran)

Diskreční politika

Spojena s rozhodnutím vlády a použitím určitého nástroje
Např.

- Změny daní (zvýšení spotřební daně)
- Zvýšení vládních výdajů na investice (dálnice)
- Politika zaměstnanosti

Nástroje fiskální politiky

- příjmová stránka rozpočtu
(t - daně)

- výdajová stránka rozpočtu
G – vládní výdaje (stavba dálnic, šrotovné.....)
TR – trasférové platby (sociální dávky, důchody)

EXPANZIVNÍ fiskální politika (3 druhy) (více peněz do ek.)

Realizuje se v období recese za účelem stimulace AD

- ≡ zvýšení G a TR
- ≡ snížení daní (t)
- ≡ zvýšení G a TR a snížení t

RESTRIKTIVNÍ fiskální politika (3 druhy) (méně peněz do ek.)

Realizuje se v obdobích nadměrného ekonomického růst, kdy má zabránit přehřátí ekonomiky – tlumení AD

- ≡ snížení G a TR
- ≡ zvýšení daní (t)
- ≡ snížení G a TR a zvýšení t

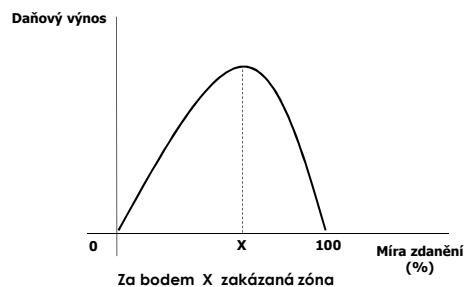

Lafferova křivka (Artur Laffer – am.)

Vyjadřuje závislost daňového výnosu na míře zdanění.

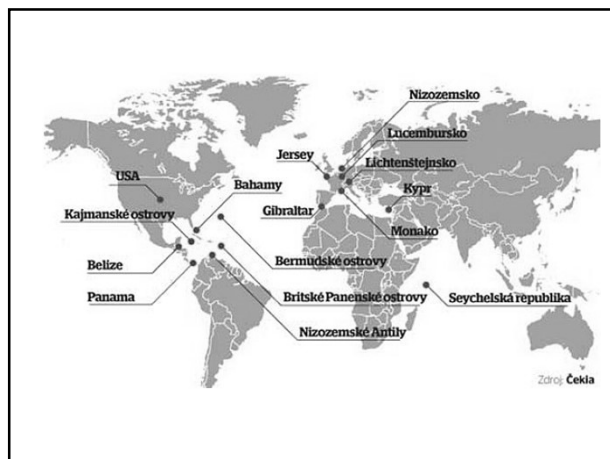
Cíl najít takovou míru zdanění při které bude největší daň. výnos.

Za bodem X s růstem daň zatížení klesá daň výnos PROČ?

Hlavní 3 důvody

- klesá motivace zaměstnanců pracovat
- roste šedá ekonomika - lidé nepřiznávají se příjmy
- odchod do států s nižším daň zařízením

**Přeji pěkný rozpočtově
přebytkový den**

